

SOSIALU GÓÐARNIR OG PART- ARNIR A ARBEIDS — OG VINNULÍVINUM

Ongastaðni í Norðanlondum og heldur ekki í flestu londum í öllum Vesturheimi eru arbeiðsgevarar sáttmálabundnir at lata so lítið av sosialum góðum af-
træt sjálvari timalonini sum í Föroyum.

I sambandi við at danska ríkisstjórnir nú hefur uppskot um at hækka og lóg-
festa tað sjúkralónarskipan, ið arbeiðar-
arnir vunu undir seinasta sáttmála-
semlu, nevndu vit, at her vóru vit onga
leið komnir. Seinri segði formaður Fö-
øya arbeiðarafelags, Gunnar Petersen,
at Føroya arbeiðarafelag hefur reist mál-
ið.

Eftir danska uppskotinum verður ein
arbeiðari at fáa 23 kr. um dagin, um
hann er burtur frá arbeiðinum vegna
sjúku, ein kvinna 16 kr. og ein ungur
arbeiðari 8 kr. Hesa peningahædd verða
arbeiðsgevarnir at gjalda meginpartin av
men ríkistýrið verður eisini at gjalda
sin part.

Arbeiðsgevarar aðrastaðni eru eisini
við til at gjalda ein munandi part av øð-
rum sosialum góðum — eitt nú arbeiðs-
loysissutning. I einstokum londum út-
gera hesir sosialu góðar heilt upp í 60
pst. av sjálvari timalonini, og hetta er
altsaman sosial trygd av ovurstórum
týðningi fyri tey einstøku arbeiðara-
heimini.

TAÐ ER VERUNLEIKI

AT útlitið at fáa nakað burtur úr, tá far-
ið var til Gronlands at samráðast við
gronlenska landsráðið, var alt ann-
að enn ljóst. Sendinevndin kom to
heim aftur við framúr góðum úrslit-
um, ið allir úttan andstöðufløkkarnir
eru nevndini takksamir fyri. Teir
vildu heldur seð P. M. Dam komið
heimaftur við einum úrslitið, ið var
annarleiðis hátt — hvussu er ó-
neyðugt at siga.

Minni skatt og minni toll.

Allt síðan javnaðarlandstýrið var skip-
að hava Dagblaðið og 14. sept. sagt teir-
ra lesarum frá, at javnaðarmenn undan
valinum lovaðu minni skatt og minni toll
Nú er hartil fyrst at siga, at grundar-
lagið fyri einum slíkum politikki aldeilis
ikki er til steðar, og verður tað heldur
ikki, so leingi javnaðarmenn bert hava
8 av 30 tingmonnum og 1 av 3 lands-
stýrismonnum.

Javnaðarmenn hava vist á, at tað ber
til at vinna til almenna inntøkur uttan
at leggja stórvægis nýggjar skatta- og toll-
byrðar á fjøldina. Hetta gerst lættliga við
yvirtøku av bankunum, av stórinflutn-
inginum, allari trygging og monopolfyrir-
tøkum av allmennari náttúru. Tað vildi
givið miljónir á hvørjum ári.

Bert eitt dóm: Tryggingarsambandið er
yvirtikið og eigur í dag einar 20 milj.
kr., ið annars vildi havnað í lumma-
num hjá heimligum og útlendskum pri-
vatspekulantum.

Hetta er verunleikin og eitt er vist: so
leingi fólkaflakksmenn, tjóðveldismenn
og aðrir hava meiráluta á tingi, nyttar
Føroya fólki einki at hugsa um — minni
skatt og minni toll.

Hjá okkum er ódrvisi. Taka vit fiski-
menn, so arbeiða teir í flestu forum und-
ir vónaligum sáttmálum, og sjálvt um
reiðarar bert hava smávægis útreiðslur til
social gagnsmál fiskimonnum til frama,
kviga teir seg við at gjalda fritíðarlon, ið
ikki bert er ein náttúrligur táttur í sjálv-
ari lónarskipanina, men ein sjálfvígja.

Samfelagið skal hera sin part av sosi-
alu útreiðslunum, men ikki tann partin,
ið náttúrliga tilkemur arbeiðsgevarunum.
Ein tilik skeiv skipan við einans okja
um munin á inntøkubýtinum og harvið
eisini um stættarmunin.

Sleppur hann við livinum?

Fyri 11 árum síðan dómdi californisk-
ur rættur hin unga Caryl Chessman til
deya. Síðan hefur hann sitið í deys-
rúminum. 23. oktbr. skuldi hann lata liv
í gasskamarinum, men aftur hesi ferð
slapp hann við livinum — 1 mánaða.

12 mans gjørdur av, at hann var sekur
— sekur at missa livið og møgulega eftir
ynski frá einum manni móti 12, ti í
Bretlandi og USA verða nevningarnir
læstir inni, hagar til allir eru samdir, men
tað er eingin vissa fyri, at hin rættvísasti
av nevningunum er hin mesi áhaldandi
móti móði, svongd og øðrum tvørleikum.
Tann møguleiki er ti til steðar, at ein
maður kann vinna á ellivu og fáa eina
menniskju dómða frá livinum.

Soleiðis verður skrivað í útlendskum
blaðið, ið leggur aftrat:

Amerikanska samfelagsins víðferð av
Chessman er so grefflig sálarpínsla, at
einki skald hefur verið ført fyri at festa
tað á blað.

Mátti tað tí komið eitt skald, ið kann
lýsa dómið Chessman á slíkan hátt, at
sjálvt amerikamenn kunnu skilja, at hvør-
ki Gamla testamenti ella »american way
of life« eru nýtlig sum umbering fyri
slíkan ómenniskjansligan tortur.

»NORDLÝSIÐ« um fólkastýri okkara:

»Tað valgsystem, sum vit hava, hefur
heldur einki við friiheit at gera, men
gevur bert ti reinvaskaða partamanninum
fyrirmyndir. Innanfyri partið er tað aftur
bert nakrir fáir ivrigir flokksmenn, sum
avgera, hvør uppstillaður skal vera, tann
stóra veljarafjöldin fær matin serveraðan
lidnan frá teimum: Ger so væl at eta!«

Pól F. um Jóhann Poulsen í sambandi
við roðu hansara í Fólkatíninginum, tá
ordaskifti var um stjórnarskráina:

»Er mátti spyrja meg sjálfan: Er maður-
in fullur, ella er hann komin í barn-
dóm, so tann líti neistin í honum, ið
hefur ligið og æt undir öllum teim-
um sambandsku steinaldarhugsjónum
við trælalíku sleikjandi hundslyndi og
dreymum um fust bein og riddara-
krossar í lón «

Undir fólkaflakksstýrinum minkaði
skipaflothin við 5550 tonsum. Nú krevur

fólkaflakkin av P. M. Dam og hansara
landstýri, at teir eftir 2 árum skulu út-
vega somu skipanegð, sum teir tókoma
í 8 ár.

AT eitt av málinum, ið lógtings-
menn nú hava tykist við, er at gera
lóg, ið forðar lógtingsmonnum at ný-
ta rúðrekka undir almennum veitslu-
haldi.

AT kaldasti bitin á marnalikaminum
er knæið, ið er fleiri stig kaldari enn nak-
að annað stað á líkaminum.

AT tarvar eru litlindir. Teir verða
ikki østir upp, tí ein klótur er reyður,
men av handfaring klútsins.

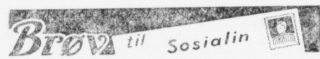
AT tyggimuskarnir eru teir sterkastu
av öllum muskulum í líkaminum. Teir
kunnu lyfta 120 kg.

AT 80 ára gamal maður hefur gingið
eitt strekkið, ið røkkur 6 ferðir kring um
jardaknottin.

AT tað var ein franskaður, sum í
1867 uppfann fotografiapparatið.

AT í Bretlandi eru teir farnir at
bryggja øl við klórøfyl í. Tað luktar av
ongum.

AT visindamenn rokna við, at um 1
milj. ár liggur øll jorðin undir isi. —
Menniskjuni kunnu bjarga sær við hjálp
av atomorkuni ella við at flyta til aðrar
planetir.

Vánalig tíðindatenasta.

Sunnudagin 25. og mánadagin 26. okt.
var altíngval í Íslandi — eitt val, ið
vakti almiklan áhuga í öllum Norðan-
londum.

Íslenska útvarpið byrjaði at lesa val-
úrslitini mánaðveldið 26. oktbr., sum val
ið var liðugt. Hesum hevði ein sjálvandi
ikki stundir at lurta eftir, og tað vóru
heldur ikkið orsökir til tess, ti vit hava
jú okkara egna útvarp.

Týsdagin var longu væl at frætta um
úrslitini; men okkara útvarp steintagið.
Tað hevði ikki eitt orð av úttanlandatíð-
indum.

Mikudagin á middegi gekst á sama hátt
ikki eitt orð úttanfrá. Um kvöldið komu
so endiliga tíðindini, men sera rak.

Slíkur seinføri kunnu lurtararnir ikki
finna seg í. Hesum mugu vit harðliga mó-
tuela.

Vónandi vera útvarpsmenn okkara
skjótari eina aðra ferð.

Lurtari.

Mangt og hvat

»TRO, HAAB OG TROLDOM.« —
Danski sjónleikarin Kjeld Jacobsen er
vælkendur frá fleiri donskum filmum.
Hann hefur nærum altíð leikað skurkur,
men gleddi seg nú at vera sloppin frá
slíkum ólógligum leiki. Nýliga ringdi
framleiðslustjórin hjá Nordisk film til
hansara:

Vit hava eitt lítið leikpetti til tygara í
Føroya-filminum.

— Ná, so skal eg væl vera skurkur
aftur, grandí Kjeld Jacobsen seg.

— Nei, stjóri á eini hvalastøð, var
svarið.

Skjøtt visti tað seg, at hesin stjórin
var sera óálitandi, veruliga ein skurkur.

HEIMSINS FYRSTI FUGLUR. Aftur
nú eru tíðindi komin um, at teir hava
funnið eitt eintak av heimsins fyrsta
fugli, Archaeopteryx, ið livdi fyri 150
milj. árum síðani. Hetta er veruliga
eitt skriðdjór, millumliðið frá teirri tíð-
ini, tá tað einans vóru skriðdjór í heim-
inum, og hagar til tey fyrstu av teimum
foru at flúgva. Aður eru funnin tvey
eintak av hesum fugli, eitt í 1861 og
eitt í 1877.

EIN HEIMSMYND. Bretski visind-
armaðurin Charles Darwin segði ný-
liga í Kappmannahavn, at fólkaøkst-
urin í Indiu nú var 5 milj. um árið
Japan vil um 15—20 ár hava 100
milj. íbúgvir, í USA er vøksturinn størri
enn í Indiu, og árliði vøksturinn í øl-
um heiminum er 30—40 milj. Hverki
hungur, kríggi, stórvalurkurr ella
fyrirbyrgingar av øðrum slagi kunnu
steðga hesum vøksri. Um eitt brint-
bumbukríggi hevði týnt 100 mil.
mánnaliv, vildi mammaætlin havt nørt
seg aftur eftir 2—3 árum. Sjálvt um
ein vildi steðgað vøkstrinum við at
sent fólk til aðrar planetir, varð
neyðugt at sent 100.000 av stað um
dagin. Um 50 ár væntar hann manna-
ætlinna at vera illa fyríkomna av
hungri og vatntróti.

RÚMDARFERÐ. Amerikamenn hava
boðað frá, at teir aftur imóti vári fara
at senda eina mannaða rakett upp. Hon
skal gera 3 ferðir kring um jarðaknott-
in. Ferðin verður 29.000 km um timan.
4½ tíma eftir at hon er skotin upp frá
Cap Canaveral, skal hon lenda nær-
hendis Bahama-oýggjunum.

KHRISNA MENON: Viðurskiftini
millum eystur og vestur kunnu sam-
metast við eina samroðu millum ein
ið ikki kann tosa og ein, ið ikki
týmir at lurta eftir.

Úr bókini: STERKIR FOTUR, VEIK
BEIN: Av eini ella aðrari orsök skulu
kvinnurnar altíð hava nøgv viðføri, tá
teir ganga á gotuni, og um tær endiliga
ein dag einki neyðugt hava at bera, so
skulu tær ið hvussu er hava eina litla
óneyðuga tasku undir hondina... Koyr
tó pungin og lyklarnar í lumman, og lat
armarnar hanga fritt...«

5. spurningar:

1. Nær hoyra vit á fyrsta þinni um
hoyggjhus í Föroyum?
2. Nær verður íslenska Aftingið endur
...reist?
3. Nær fingi vit 20 fastar tingmenn?
4. Hvussu stór var Royndin friðae?
5. Hvát er ein »sogae«?

... (Svar aðrastaðni).

Einn amerikamaður spurdi ein kine-
sara, hvat av heimsins fólki, hann held
vera vísat.

— Kinesararnir, var svarið.

— Hvi?

— Kinesararnir uppfundu pappírið,
men lótu vera við at geva út litad bløð.
Kinesararnir uppfundu krútið, men lótu
vera við at brúka tað sum krigssváp. Kine-
sararnir uppfundu eisini kumpass-
ið, men lótu vera við at finna Amerika.

Svar uppá 5 spurn.: 1) 1835. 2) 8.
nov. 1843. 3) 1930. 4) Umleið 30 br.
tons. 5) Tað sama sum eystrið í báti.

I veitslulivinum er tað ein skandala
um tær kvinnur eru eins ílættnar,
ella um ikki allir harrarnir eru tað.

VALDEMAR LUTZEN
Telf. 1020 Thorshavn